

PLF - NYTT

Medlemsblad för PLF

Nr 42 september 1997

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Kyrkböcker berättar...

Av Thor Sjöberg

Våra gamla kyrkböcker är en viktig, för att inte säga omistligt värdefull källa. Inte bara för den rena släktforskaren utan även för alla andra som söker information om en sockens varande i gången tid.

En kyrkbok innehåller som sagt inte bara uppgifter om de födda och döpta, vigda eller döda och begravda. Även om de noteringar som finns i huvudsak utgörs av dessa för oss så viktiga uppgifter, så har även mycket annat skrivits ned. Kyrkboken utgjorde, kan man säga, en typ av dagbok där olika händelser noterades.

Där finns bl a protokoll från biskopsvisitationer, uppgifter om vilka personer som fått stå uppenbar plikt eller andra viktiga händelser som timat i socknen. För den som är intresserad av att forska om sin hembygd har kyrkböckerna mycket att berätta. Kyrkan och prästerskapet var en viktig faktor för dåtidens människor och påverkade i hög grad deras liv och leverne.

Uppgifterna i böckerna har väl inte alltid förts med så stor noggrannhet, men många präster har lagt ned mycket arbete på detta. Men det kan konstateras att medan vissa uppgifter är utförliga och korrekta är andra ovanligt knapphändiga. För släktforskaren som har kommit till början av 1700-talet eller till 1600-talet kan det vara svårt att ur de knapphändiga uppgifterna leta reda på just det barnet eller föräldrarna som söks. Ofta är inte ens barnets namn utsatt. Men med tålamod och systematiskt arbete så går det faktiskt att rekonstruera fram de personer som noteringarna avser. Sorgligt nog så blev inte alla händelser noterade i kyrkboken. Om det berodde på slarv eller andra orsaker kan man idag bara gissa sig till. Men det framstår klart att vid en

INNEHÅLL

Kallelse till medlemsmöte	2
Ur Misterhults hävder	3
Läsövning.....	6
Demo av databasen	6
Efterlysningar.....	7
Kristdala-Amerikahelgen	7
Bouppteckning, avvittring.....	8
Släktforskarnas årsbok	8
Nya medlemmar	9
Lösning till läsövning.....	10
Databasen, antal poster	10

genomgång och rekonstruktion så saknas en hel del noteringar.

En socken utvecklas under tiden och det framgår ju genom att nya namn på boställen tillkommer, nya människor bryter ny mark i bygderna. Till de kända bynamnen som funnits sedan tider långt tillbaka och där människor bott och verkat blir nu andra torp och hemman uppodlade och namngivna. En sak är tydlig i det sammanhanget att prästen inte alltid kunde hålla isär alla dessa namn. Ibland återfinns samma personer på olika platser och efter ett tag när man studerat detta fenomen lite närmare så måste det bero på att det blivit fel vid nedskrivandet, inte att personerna flyttat. I en del fall måste uppgifter från andra handlingar tas fram som verifierar vad som är rätt eller fel.

Ett råd till alla släktforskare - studera gärna innehållet i kyrkböckerna lite närmare - det ger en hel del intressanta upptäckter som kan vara stimulerande. Inte bara ur släktforskningsynpunkt utan i största allmänhet för djupare förståelse för gångna tider.

KALLELSE

Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum inbjuder

till medlemsmöte

lördagen den 20 september 1997 kl. 10.00

i Logelokalen, Stora Torget 5, 2 tr, Oskarshamn.

På dagordningen bl. a.

Rapporter och sedvanliga mötesförhandlingar. Kaffe och fralla.

Efter mötet kommer arkivarie Sven Malmberg från LA i Vadstena att tala om "Landsarkivets olika typer av handlingar" .

Det blir även möjlighet till sökning i databasen.

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 1997/98

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Thor Sjöberg	ordf., redaktör	0491 - 330 39	thor.sjoberg@oskarshamn.mail.telia.com
Barbro Sander	v ordförande	0491 - 750 30	
Kurt Stenfelt	sekreterare	0491 - 120 56	
John-Olof Dillström	kassör	0491 - 141 60 arb.	
Sam Blixt	dataansvarig	0491 - 151 28	
Britt Maria Ekstrand	ledamot	0491 - 186 55	
Marianne Lindén	ledamot	0491 - 720 52	
Anders Rotvik	ledamot	0491 - 620 11	
Irene Rudvall	ledamot	0491 - 925 68	
Birgit Stenfelt	suppleant	0491 - 120 56	
Birgitta Drehmer	suppleant	0491 - 157 41	
Margareta Nilsson	suppleant	0491 - 172 41	

P L F-NYTT, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn. Utkommer fyra gånger per år. Upplaga drygt 1000 exemplar. Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN. Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare. P L F - NYTT nr 43 utkommer den 29 oktober 1997. Manusstopp den 15 oktober.

UR MISTERHULTS HÄVDER

Legenden om Bengt Skalles kanna

Enligt traditionen hemsökte kapare Misterhults skär-gård i april 1677. Därmed förknippas en särskild händelse som nu skall berättas.

Den vackra vårmorgonen hade det främmande kaparfartyget inlöpt i Herrholmsfjärden, där bland andra ställen Gässhults kvarn var belägen, och väckt mycken oro bland traktens befolkning. Man anade att fribytarna skulle gå i land och hemsöka socknen. Särskilt kyrkor brukade vara föremål för deras skövlingar.

Kyrkvärden Nils Andersson i Misterhult, som hade sitt hem vid Gässhults kvarn, var en omtänksam man. Han lämnade hemmet och skyndade till Misterhults kyrka där han gick in i sakristian och öppnade en där stående järnbeslagen och med tre hänglås försedd ekkista. I denna förvarades flera nattvardskärl såsom kalkar, paténer, d v s oblattallrikar, ett skrin, en brudkrona och ett väl arbetat rökelsekar. Alla dessa dyrbarheter var av silver och helt eller delvis förgyllda. Tvenne kalkar jämte brudkronan var rikt besatta med ädla stenar. Den dyraste klenoden var en gammal kanna av silverarbete och besatt med ädla stenar och bergkristaller. Om detta gamla kärl berättades många historier och sagor. En sådan saga omtalar att den tappra Bärensmön Blenda tagit kannan från den danske konungen då hennes amazoner överraskade hans fotvandrande krigare.

Bengt Skalles kanna

I en annan saga som ansågs troligare berättades att på Tjustgölsfäste bodde före reformationen en mäktig man och riddare vid namn Bengt Skalle. Han hade genom en kanal förenat Östersjön (Fliviken) med Tjustgöls sjö så att hans fartyg kunde gå upp där och förtöja vid slottet. Denne Skalle sägs ha byggt Misterhults äldsta kyrka i trä. Efter hemkomsten från en av sina resor söderut i början av 1500-talet skänkte han den nämnda kannan till Guds moders altare i Misterhults kyrka. Kannan skulle för alltid tillhöra kyrkan och om någon bortförde kannan därifrån skulle denne drabbas av döden och det redan samma dag gärningen skedde. Så långt sagan om Bengt Skalles kanna.

Kannan hade alltsedan den skänktes stått som prydnad på kyrkans altare. Eftersom man upptäckt försök till inbrott i kyrkan hade kyrkorådet beslutat att den skulle förvaras i den järnbeslagna kistan tillsammans med de andra av kyrkans dyrbarheter. Spådomen om kannan visade sig verklig och fick ny näring vid ett tillfälle när åskan slagit ned och eld utbrutit i södra hörnet. En man vid namn Per Andersson, som då försökte rädda kyrkans silver genom att föra ut det ur kyrkan, drabbades av slag och dog på kyrkogården. Kyrkvärden Nils Andersson var i detta hänseende barn av sin tid och placerade kyrksilvret i en säck medan han inte vågade ta med sig Skalles kannan ut ur kyrkan utan gömde den bakom altartavlan.

Församlingens kyrkoherde kom till kyrkan vid samma tillfälle och fick underrättelse om att rövarfartyg inkommit i Herrholmsfjärden. Kyrkoherden uttryckte sin belåtenhet över kyrkvärdens omtänksamhet. Nils Andersson tog sedan säcken med det dyrbara innehållet, lånade en spade i Klockaregården och skyndade in i skogen mot sitt hem. På Gässhults skog grävde han ned kyrksilvret och gick sedan till hemmet vid Gässhults kvarn.

Nycklarna till kyrkan anträffades

Under tiden kyrkvärden varit vid kyrkan hade sjörövarna landstigit med flera båtar. De hade lyckats få reda på att Nils Andersson var kyrkvärd. Huset belägrades och man försökte förmå honom att omtala var kyrksilvret fanns. Han förmodade att det fanns i kyrkan. Rövarna beslöt då att ge sig i väg till kyrkan och Nils Andersson fick följa med som deras fånge. Under vägen plundrades han och rövarna fann till sin glädje kyrkans stora nyckelknippa. I kyrkan fanns dock inget silver, men Bengt Skalles kanna hittades och den tog de. Kyrkvärden varnade dem men förgäves. Eftersom nycklarna till den stora ekkistan fanns så var kaparna övertygade om att kyrkvärden visste var silvrets fanns. Denne var dock orubblig och nekade.

Kaparen gav sina män befallning att sikta på Nils Andersson med sina bössor och hotade med döden om han inte fick veta var silvret fanns. Kyrkvärden medgav ingenting och då gav anföraren honom ett slag i pannan så att han föll avsvimmad till golvet i kyrkan. Han bars då ut på vägen och kvicknade där till när man hällde

vatten på honom. Därefter förhördes han på nytt. När det inte gick att avtvinga den ståndaktige mannen hemligheten om var silvret fanns, befallde anföraren att han skulle hängas i närmaste träd. Banditerna lydde ögonblickligen men det uppstod en förtvivlad kamp varvid Nils Andersson ryckte till sig ett av fiendens gevär. Därvid sköt han ihjäl en, krossade huvudet på två fiender, men smällde ytterligare flera skott och med genomskjutet bröst föll den tappra och hederliga smålänningen utan att ha avslöjat var silvret gömtes.

Kaparna lämnade sina tre kamrater och kyrkvärdens lik liggande vid kyrkan och vände tillbaka till Gässhults kvarn. Nu skulle Nils Anderssons hustru pinas till bekännelse. Gården omringades och den arma kvinnan utsattes för hotelser. Hon försäkrade dock att hon inte visste någonting men blev ändå svårt piskad.

Under tiden som händelserna utspelades vid Misterhults kyrka hade Nils Anderssons 15-årige son kommit hem från Kråkemåla där han utträttat ett ärende. När han fick höra att kaparna tagit fadern med sig till Misterhult, laddade den hurtiga ynglingen sin faders sälbössa letade upp alla pojkar i trakten samt sände bud till byar och gårdar däromkring att alla män skulle väpna sig och skynda till kyrkan. Med sin lilla trupp drog han iväg och vid framkomsten fann hann kyrkan plundrad och kyrkoherden knäböjande vid faderns lik. Utom sig av sorg sjönk sonen ned vid faderns sida och kyrkoherden talade tröstande och fridens ord till den förkrossade ynglingen.

Misterhultsborna går till motattack

Nu var ingen tid att förlora. Folk samlades. Kyrkvärdens dräng, den så kallade starka Lasse kom med likskjutsen. Tre pojkar från Baggemåla, den unge 15-årige Carl Gustaf Hammarsköld från Misterhult med sin kusk, två drängar och inspektorns son alla med bössor så att Anders trupp utgjorde ett halvt tjog. Bud utsändes att alla män skulle mötas vid Gässhults kvarn dit Anders trupp kom lagom för att hindra rövorna från att piska ihjäl hans mor. Anders och Hammarsköld delade sin trupp så att den förre skulle med hälften anfälla från berget bakom huset, medan den senare med resten skulle smygga fram från sidan utmed en stenmur. Vid eldgivning från gevär och sälbössor föll tolv av kaparna. En stor villervalla uppstod därvid, skrik och svordomar fyllde luften. Anders mor lyckades slita sig loss och springa in i huset och stänga om sig.

Ytterligare folk kom till platsen och på Gässhultsvägen syntes ryttare anlända. Nu måste kaparna anträda återtaget till sina båtar förföljda och beskjutna. De besvarade den livliga elden från bakom stenar och buskar gömda Misterhultsbor som nu var uppe i ett 50-tal och fler anlände under tiden. I båtarna blev det svårare för kaparna att hålla stånd tätt sammanpackade som de var. På en toft i en av de större båtarna stod anföraren och uppmanade sitt folk att hålla stånd och besvara elden medan han svängde Skalles rövade silverkanna likt en domarstav med den högra handen.

Kannan försvinner i djupet

Den 15-årige Anders Nilsson var en av de främsta förföljarna och utan att bry sig om de susande kulorna sprang han ned till stranden och gömde sig bakom en stor sten. Medan fienden var sysselsatt med att ladda om höjde han sitt huvud över stenen och med stöd mot denna riktade han sin faders sälbössa mot kaparhövdingen och tog sikte. Skottet small och kulan tog i bröstet. Kaparen sträckte armarna i luften och under det han föll baklänges tappade han den dyrbara silverkannan som glittrade i solskenet och den föll i en båge ned i det djupblå vattnet. Efter ett ögonblick var klenoden försvunnen i djupet.

När kaparen föll dånade väldiga hurrarop från stränderna. Omkring ett hundra modiga misterhultsbor mellan 14 och 40 år låg där gömda. Fienden ombord på sitt fartyg kapade ankartåget, hissade segel och styrde ut genom sundet. Under tiden gav de avskedssalut med några kanonskott blandat med gevärseld mot stränderna vid färden ut genom Djupesund.

Alla beskjutna kastade kaparna överbord och dagen därpå flöt några och tjugo lik iland. Av misterhultsborna blev endast en 14-års pojke och en man dödade samt sex sårades dock icke livsfarligt. De döda fienderna begravdes dagen därpå i en gemensam grav varefter kyrkoherden i Misterhult, troligen Johan Boetius Hultenius, höll en tacksägelsegudtjänst för den stora segern. Några dagar senare fördes den hederliga kyrkvärden Nils Anderssons stoft till graven tillsammans med de andra två stupade.

Men var fanns kyrksilvret? Anders Nilsson och Hammarsköld med flera letade hela dagen efter striden och först på aftonen hittades det i en gammal rävyta där Anders med sin far året förut fångat en rävhona med ungar. Silvret fördes tillbaka till kyrkan till församlingens och kyrkoherdens stora glädje.

Flera försök gjordes också att ur Herrholmsfjärdens vatten uppfiska den dyrbara Bengt Skalles kanna, men alla utan framgång.

*Än tycker sig fiskaren stundom se
När månen lyser i natten
den gyllne kannan sig hägrande te
på fjärdens glittrande vatten.*

Kommentarer

Uppgifterna här har inte verifierats med några källhänvisningar. Så därför i ett försök att få någon klarhet i om denna berättelse har någon verklighetsbakgrund har en del uppgifter inhämtats från skilda källor (se fotnoterna) och som visar att det nog finns en kärna. Händelserna i berättelsen kan ha inträffat vid skilda tillfällen under lång tid men har sedan genom att tidsperspektivet förskjutits fått framstå som om de inträffat samtidigt.

1) Under kriget med Danmark 1675-1679 härjade danska flottenheter på Öland och efter Smålandskusten. Detta sedan den svenska flottan i slaget vid Ölands södra udde i början av juni 1676 lidit ett avgörande nederlag och drivits norrut. Därmed var fienden herre i Östersjön. Under slaget förläste regalskeppet Kronan och sprängdes i luften. Det är sannolikt att danska fartyg tagit sig in i viken som är segelbar. Att de varit iland och härjat är också troligt. Torpet Bjurhid som låg strax intill nämnda kvarn blev bränt av danskarna. Att de skulle ha tagit sig ända till kyrkan är mindre säkert. Det finns inga uppgifter om att så varit fallet. Enligt en berättelse från en borgmästare i Västervik skulle en kapare med danskt folk varit inne i Misterhults skärgård den 30 april 1677 och slagit ihjäl en bonde och pinat hans hustru för att få reda på kyrkans rikedomar. Danskarnas härjningar verifieras av ett tingsprotokoll från 1678. Där har Zante Jönsson från Långö begärt nedsättning av skatten på grund av att hans gård blivit helt nedbränd. Även hans fiskeredskap och andra tillhörigheter blev bortrövade. Sid 52 i "År och människor i Misterhult av Sture Jennes". Se även "Sveriges historia genom tiderna-tredje delen. Redigerad av Harry Maiander", samt "Nationalencyklopedin, band 11, sid. 465".

2) Herrholmsfjärden är ett annat namn på Granholmsfjärden eller Kärrsviken.

3) Gässhults kvarn revs i början av 1900-talet.

4) Någon kyrkvård med namnet Nils Andersson som skulle ha dödat vid denna råd motsägs av att den år 1675 valde Nils i Skavdö (den enda Nils som finns omnämnd vid den tiden) avsade sig befattningen år 1681 på grund av sjukdom. Sid 52 i "År och människor i Misterhult av Sture Jennes".

5) Att en Bengt Skalle existerat är klarlagt. Om han sedan bott på Tjustgöl eller ägt detsamma är däremot oklart. Sven Bankeström skriver i sin bok "Från flydda tiders Kristdala och Tunalän sid 39 ff" att namnet Skalle förekommer under 1300-talet vid tinget i Vimmerby. I ett brev från 1408 får Bengt Skalle rätt att uppbära avkastning av Dalsebo i Vena. Åren 1422 och 1430 är han sigillvitne vid gårdsförsäljningar. År 1432 är han underhäradsövding i Kinda Härad.

6) Kanalen vid Tjustgöl kan, enl. Craelius, Bengt Skalle låtit gräva och har troligen använts till att forsla byggmaterial och dyl. Se "År och människor i Misterhult, av Sture Jennes, sid 108". Om Bengt Skalle skänkt någon kannan med det i berättelsen angivna utseendet är inte klarlagt. Däremot finns uppgifter om att han skänkt två fönstermålningar till kyrkan. Om man bortser från vissa sagor och legender kring Bengt Skalles person så återstår en historisk kärna. Han var verksam i början på 1400-talet. Han var dessutom en man med högt anseende, ingift i Läma-ätten. Se "Från flydda tiders Kristdala och Tunalän, Sven Bankeström, sid 41". Även "Misterhult socken av Arvid Sjögren m fl sid 157".

7) Misterhults första kyrka har troligen funnits vid Tjustgöl. Per Hammarskjöld gör i sitt gåvobrev 1661 gällande att Bengt Skalle skulle ha byggt den andra kyrkan och skänkt prästgård till denna. Hammarskjöld som var ägare till Tjustgöl, Misterhult och Virbo var angelägen om att tillförsäkra sig patronatsrätten (rätt utse och tillsätta präst) och därför framför Bengt Skalle som den förste patronus i Misterhult. Se "År och människor i Misterhult av Sture Jennes sid 108 ff.

8) Om kannan som fått epitetet "Guds moders kannan" hade funnits så borde den ha konfiskerats vid den reduktion som gjordes av Gustav Vasa 1541. Inventarieförteckningarna visar ingen sådan pjäs. Sid 150 i "År och människor i Misterhult av Sture Jennes".

9) Carl Gustaf Hammarskjöld föddes 8 maj 1662 på Fårbo säteri. Han döptes 27 juli. Att han var 15 år vid tiden för denna händelse är riktigt, men han bodde säkert

kvar på säteriet. Något år senare dör hans far, Fårbo är nedbränt och var han och system Anna bodde vet vi inte. Vid 18 års ålder blev han volontär vid Livgardet i Stockholm. Se "Ätten Hammarskjöld" av Nina Hammarskjöld.

10) Sundet ut mot Östersjön kallas Kalvholmssund. Torpet Djupesund som ligger intill färleden hette före år 1850 Sundsnäs. Om färleden vid torpet kallats Djupesund är oklart.

11) Johan Boetii var präst mellan 1668-1677 och under hans tid härjade danskarna i skärgården.

Redaktören

Demo av databasen

Lördagen den 12 juli 1997 demonstrerade Sam Blixt PLF:s databas och Internet på Horns marken. Liksom tidigare år var det många besökare.

Medlemmarna Inga Linde, Uppsala och Harald Pettersson, Vimmerby hjälpte till med sökningen i databasen.

LÄSÖVNING

Lösning finns på sidan 10.

Den beqväm af gästa Hina Jacobs-
 dotter in Torpet. More fölt ända Åkerö,
 Lelivna Torpman Nils ^{präst} Petersson in
 Långewik ad Nils Eriksson in More fölt
 bägga ända Åkerö. Sån med lagligen
 kallade ad Hända, till lagtima
 minsta tinget med Appolandi gärad,
 som böjde uti Molilla den Nitton
 de /19/ förtf. kommunen Januarij, at
 Ljussunden laga ynn wäl görre
 ad till ansökan Hända, för dät vi
 uti manigfaldt nuss wass in läse
 mötet wälblada förtf. uti Åkerö, jag
 mit oförrikt ad oannständiga ut-
 lättnas emot Hända.

Efterlysning 1

Jeg søger informationer om **Magdalena Setterberg**. Hun boede i Danmark i perioden ca 1793-1826, hvorefter hun antagelig flyttede tilbage til Sverige. Her i Danmark havde hun en søn **Carl Gustaf Vilhelm Setterberg** f ca 1793.

Magdalena Setterberg er antagelig født omkring 1770 i Sverige. Desværre ved vi ikke hvor i Sverige hun er født, ej heller hvor og hvornår hun dør. Med henvisning oven anførte, er jeg nødt til at søge i hele Sverige.
Claes Juhl, Syrenvej 5, 3450 Allerød, Danmark

Efterlysning 2

Jag söker föräldrarna till båtsmannen Carl Persson. Han bör vara född någon gång mellan 1745 och 1747 någonstans i Småland. I inmönstringsrullorna står att han var Hammarsmedsson när han antogs 19 januari 1769. Troligen blev han antagen vid varvet i Stockholm då det på roten (Nr 54 Byreus) i Gudmundrå, Ångermanland står vakant ända till 1771.

Trots att jag sökt i PLF:s databas och större delen av övriga Småland har jag ej kunnat fastställa var han kom ifrån. Tacksam för tips om hur jag kan hitta honom.

Ronny Norberg
Nedre Åkargatan 76 C
802 51 Gävle. Tel 026-65 07 77.
E-post: ronny.norberg@gavle.mail.telia.com

Ur Misterhults sockens begravningsbok

Den 31 oktober 1686 begravdes Olof i Bållnäs, hans hustru, son och dotter som alla samtliga drunknade mellan Rastorp och Bållnäs.

Den 19 november 1732 begravdes flickan Catharina Bengtsdotter ifrån Ladukärr som olyckligen den 11e i Fällhygge av ett träd blev krossad. Dödde dagen efter i sitt 7de år.

Kristdala-Amerikahelgen 19 och 20 juli 1997

Efter över ett års förberedelser så kom då äntligen den åstundade helgen när ättlingar till utvandrade Kristdalabor kom och besökte bygden.

Anslutningen blev över förväntan med inemot ett 60 tal personer från skilda delar av Nordamerika som hade antagit inbjudan till denna återförening. Med värdar för de amerikanska gästerna uppgick det till över hundra personer.

Med start på lördagen vid Fredriksbergs Herrgård med dans av Döderhultsvikgillet, välkomsttal av kommunalrådet Torsten Carlsson samt visning av Fredriksbergs interiörer blev upptakten en utmärkt början på en fortsatt trevlig samvaro. Även vädret gjorde sitt till för att alla aktiviteter kunde genomföras på det sätt som avsetts.

Efter besöket på Fredriksberg intogs en gemensam lunch och sedan kunde deltagarna ägna sig åt att titta på Dödarhultarmuseet, stadsvandring eller släktforskning. Någonstans mellan 10-15 personer ville ägna sig åt att söka sina rötter och det blev en ganska intensiv eftermiddag med detta arbete. En av de kvinnliga besökande gästerna kunde visa att det fanns bara svenskt ursprung på hennes förfäders sida. Ett sådant förhållande är ganska unikt då ofta giften sker mellan personer från skilda länder.

Söndagen var vikt för Kristdala där det började med högmässa i kyrkan. Efter lunchen blev hembygdsparken platsen för samvaro. Där kunde besökarna avnjuta underhållning både för kroppen och själen med sång, kaffe och småländsk ostkaka. Ett antal av de utländska gästerna framträdde och berättade om från vilka platser i Kristdala med omnejd deras förfäder utvandrat och flera hade också gjort besök på gårdarna ute i byarna. Svenska släktingar hjälpte till med tolkning så att alla kunde ta del av vad som berättades.

Alltigenom blev hela arrangemanget lyckat och ett tack framförs härmed till alla som varit med och medverkat på olika sätt. Utan Er hjälp hade det knappast gått att genomföra.

Släktforskarnas årsbok

Årets upplaga av Släktforskarnas årsbok är liksom tidigare år en gedigen samling av artiklar som spänner över ett brett fält. Artiklarna behandlar allt ifrån forskning efter judiska rötter i Öststaterna, barnhusbarns öden vid Allmänna barnhuset i Stockholm, rövare i Småland och ett axplock människöden som visat sig intressanta.

Att forska efter sina judiska rötter har i Europa har inte varit det lättaste för att inte säga i vissa fall omöjligt. Emellertid visar Carl Henrik Carlsson på att möjligheterna finns och har även förbättrats efter förändringarna i Östeuropa.

Barnhusbarnens öden och möjligheter behandlas i flera artiklar och ger dystert bild av vad som hände med barn som lämnades i barnhusets vård. Ett fåtal av de undersökta fallen visar att möjligheten till en bra framtid för dessa barn var liten. Oftast dog ett stort antal barn redan som spädbarn. Utplaceringen i fosterhem som följde om barnet lyckades överleva den första tiden blev också en tid som många inte klarade av. Ändå växte många upp och bildade familj. För den som hittar noteringar om barnhusbarn i sina anor får här tips hur det kan gå till att få fram underlag om dessa barn.

Kyrkböcker som förstörts är ett stort men för den som råkar ha sina förfäder just i den socknen. Situationen är dock inte helt hopplös och i en artikel får vi reda på hur det går att återskapa det som försvunnit. Nu blir det ju inte på samma sätt som originalen en gång såg ut. Det blir snarare så att de uppgifter som förstörts om att människor fötts, vigts och dött under en viss tid plockas fram ur andra handlingar och sammanställs för att kunna ge en bild av hur familjerna såg ut. Tossene pastorat drabbades av en brand i slutet av 1800-talet som förstörde en stor del av kyrkans böcker. I ett intressant projekt är man nu i färd med att rekonstruera detta bortfall och bygger upp en databas med insamlade uppgifter.

Flera artiklar handlar om framforskade ättlingaverk för personer som fogden Lasse Olsson, Trump i Näsby och några Linköpingspräster på 1500-talet. Det som är intressant i sådana här artiklar är kanske inte ättlingarna, om man inte tillhör den släkten förstås, utan de noteringar som finns om källor och arkivmaterial. För många som forskar är det ofta problem med att få veta

vilka tidigare skrifter som finns i ämnet. Det finns nämligen mycket som forskare redan bearbetat och det gäller bara att ta del av detta.

En genväg är att läsa Släktforskarnas årsbok och då har mycket vunnits på vägen mot en forskarrapport.

Redaktören

Bouppteckning

En sådan upprättas bl a när en person har dött och är i lag stadgad. Skyldig att föranstalta bouppteckning är vårdaren av den dödes bo, d.v.s. den efterlevande maken, arvingarna eller en särskilt tillsatt bouppteckningsman. Bouppteckningen skall vara upprättad inom tre månader efter dödsfallet om inte anstånd beviljats av rätten. Till bouppteckning skall kallas dödsbodelägarna eller om dessa är omyndiga, deras målsmän.

Bouppteckningsinstrumentet, den skriftliga handling som upprättas vid bouppteckningen, har genom allmänt bruk fått en viss form. I bouppteckningen finns uppgifter om den dödes tillgångar och skulder. Bouppteckningen skall vara undertecknad av egendomsuppgivaren. Anteckningar om bouppteckning finns inte i husförhörslängden annat än som notering att den är gjord vid eventuellt omgifte.

Avvittring

Redovisning och avskiljning av en makes eller arvingars andel i ett oskiftat bo.

Enligt kyrkolagen och den borgerliga lagens giftermålsbalk är avvittring detsamma som arvsskifte. Änkling, änka eller frånskild make fick ej ingå annat gifte förrän barn eller andra arvingar var avvittrade. Den som gjorde det förverkade en tredjedel av sin lott i boet och den präst som vigde dem miste sitt ämbete.

Bouppteckning skall enligt lag äga rum senast tre månader efter ett dödsfall, men avvittring behövde ej äga rum annat än vid omgifte. Anteckning om avvittring är som regel noterad i lysnings- och vigselböckerna, men kan även vara noterad i husförhörslängdens anmärkningsfält.

Redaktören

Nya medlemmar

Nr	Namn	Postadress	Post nr	Postort	Telefon nr
1179	Bertil Karlsson	Styrmansgatan 257	621 51	VISBY	0?? - ?????
1180	Elsie N Gustafsson	P O Box 922	MA 02661-0952	South Harwich USA	00? - ?????
1181	Lars Andersson	Tunnbindaregatan 21, 5 tr	602 21	NORRKÖPING	011 - 23 83 78
1182	Anders Åklint	Reenstiernagatan 50	602 12	NORRKÖPING	011 - 13 34 82
1183	Herbert Wahlström	Box 183	572 24	OSKARSHAMN	0491 - 332 10
1184	Sven Lübeck	Dalslandsvägen 6	722 44	VÄSTERÅS	021 - 33 31 04
1185	Inger Petersson	Gästgivaregränd 5	590 42	HORN	0494 - 304 38
1186	Kerstin Malm	Lärkvägen 4	703 48	ÖREBRO	019 - 26 05 85
1187	Gunnar Fredriksson	Drottninggatan 34 J	441 30	ALINGSÅS	0322 - 348 48
1188	Ingvar Karlsson	Tallvägen 22	572 33	OSKARSHAMN	0491 - 180 22
1189	Marianne Nilsson	Anders Reimers väg 12 III	117 50	STOCKHOLM	08 - 668 26 09
1190	Jan Elofsson	Storgatan 8 A	615 30	VALDEMARSVIK	0123 - 100 20
1191	Nancy Shepard	3006 Karen Dr	NM 88001	LAS CRUCES USA	505-524-1013
1192	Audrey L Shaw	2443 Knox Hwy. 36	IL 61467	ONEIDA USA	309-483-3653

14 nya medlemmar sedan förra utgåvan av P L F-NYTT. Vi hälsar dem välkomna.

RÖTTER

Världens enda dagstidning för släktforskare.

Världens enda dagstidning för släktforskare ges ut på svenska.

Av Sveriges Släktforskarförbund.

I RÖTTER hittar du dagsfärska nyheter, spännande »länkar» ut i släktforskarvärlden och kittlande kändisskvallor. Du finner intressanta artiklar, engagerande debatter och nyttiga tips och råd. Plus mängder av forskningsresultat. Och precis som i en vanlig släktforskartidning kan du efterlysa försvunna släktingar (men i RÖTTER behöver du inte vänta i månader på att frågan ska publiceras). Och bäst av allt: det kostar ingenting.

<http://www.genealogi.se>

För att kunna läsa RÖTTER behöver du en dator, ett modem och ett Internet-abonnemang.

Lösning till läsövning

På begäran af hustru Stina Jacobs-dotter i torpet Morehult under Åkerö förlikt

blifwa torparne Nils Pehrsson i Långevik och Nils Eriksson i Morhult bägge under Åkerö här med lageligen kallade och stämde, till lagtima wintertinget med Aspelands härads som börjas uti Moljlla den Nittonde /19/ först kommande Januarij, at Kjäranden laga gen mäle gjöra och till ansvar stånda, för det ni uti menighetens närvaro i läsemötet nästledne höst uti Åkerö, hafwit ohöfwiska och oanständiga utlätelser Emot Kärde ...

Fortsättningen på denna text kommer i nästa nummer.

Föreläsardag med anbyte i Vimmerby

Lördagen den 25 oktober 1997 är det dags för Vimmerby-Hultsfred Släktforskarförningens årliga föreläsningdag på Vimmerby Folkhögskola.

Det blir tre intressanta föreläsningar och tid för ett allmänt anbyte. Morgonfika och lunch ingår.

I september kommer ett utförligt program.

För upplysning och anmälning tag kontakt med Annika och Gösta Sandström
 Alexnäsgratan 1
 598 35 Vimmerby. Telefon 0492 - 141 84

Databasen

Under 1997 har antalet inmatade poster i databasen ökat med 96 000 och är nu uppe i totalt 2 707 000. Vill Du delta i insamlandet av uppgifter kan Du som är intresserad ta kontakt med Sam Blixt eller någon i PLF:s styrelse för närmare upplysningar.

Frågor på databasen sänds till PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN.

Släktforskar dagarna i Helsingborg

Så vill vi åter påminna om årets Riksstämman och släktforskar dagar, vilka kommer att anordnas i Helsingborg på konferensanläggningen Sundspärulan lördagen den 13 september och söndagen den 14 september.

Innehållet i programmet kommer, under de här dagarna, att vara på temat "Forskning över gränserna". För den som har tid och lust anordnas redan under fredagen en utflykt till Kullabygden. För denna utfärd kommer att finnas ett speciellt program.

Under lördagen och söndagen finns så utställningarna öppna samt kommer det att hållas en mängd föredrag på temat "Forskning över gränserna" och därmed besläktade ämnen.

Bland alla övriga utställare kommer PLF att finnas representerad med databasen tillgänglig för släktforskare med anor i Kalmar län. Var vårt utställningsbord kommer att finnas i lokalerna vet vi inte än men detta framgår av den utställningskatalog som håller på att framställas. Datorer med den kompletta databasen samt information och olika typer av skrifter som berör databasen, PLF och Döderhults socken kommer att finnas för den intresserade.

Välkomna till släktforskar dagarna på Sundspärulan i Helsingborg och glöm inte bort att besöka PLF:s utställningsbord.

En medlem, Lilian Nilsson i Viken, har meddelat att hon har ett rum som PLF-are kan få disponera dessa dagar. Tel. 042-23 69 51.

Redaktören

Obetalda medlemsavgifter

Till sist vill vi påminna Dig som ännu inte har betalat din medlemsavgift att göra det omgående. Risken är att du blir struken ur vårt medlemsregister. Om du av någon anledning inte önskar kvarstå som medlem så meddela detta för undvikande av onödiga påminnelser.